

**Протасенко О. Ф., канд. техн. наук, доцент, доцент кафедри
природоохоронних технологій, екології та безпеки
життєдіяльності**

*Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця
(м. Харків, Україна)*

ЕКОЛОГІЧНІСТЬ СЕРЕДОВИЩА ЯК НЕОБХІДНА УМОВА БЕЗПЕЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКА

Сьогоднішнє уявлення про безпеку людини є багатокомпонентним. Її складові – різні за характером походження і впливом на людину компоненти, що тісно пов'язані між собою, наприклад: антропометричний, психологічний і фізіологічний комфорт робочого місця, відповідні нормативним вимогам санітарно-побутові умови, соціальне благополуччя, рівень досконалості технічних систем та інші. Перелік цих складових постійно розширюється, оскільки умови життєдіяльності сучасної людини швидко змінюються, що обумовлює появу нових вимог до безпеки людини. Однією з таких складових безпеки, яка доповнила цей перелік нещодавно, є екологічність середовища, в якому живе і працює людина. Актуалізація цієї складової обумовлена зростанням уваги до ролі екології у питаннях безпеки. Саме екологічні аспекти життєдіяльності людини на сьогодні значною мірою впливають на її безпеку. Наведемо кілька простих прикладів, які доводять правомірність цього твердження. Приміром, найбільш використовувані матеріали, з яких виготовляють технічне обладнання, меблі, будівельні й оздоблювальні матеріали та інше, – це пластик і ДСП. Ці матеріали мають дві суттєві переваги – простота виробництва й дешевизна. Проте якщо проаналізувати якість цих матеріалів з точки зору впливу на стан здоров'я людини і навколишнього середовища, то випливають недоліки – токсичний вплив і складність їх утилізації, що знижує безпеку умов життєдіяльності. Інший приклад, якість продуктів харчування, які споживає людина щодня. На сьогодні сільське господарство використовує для одержання врожаю значну кількість хімічних речовин (нітрати, пестициди та ін.), які не просто знижують якість продуктів харчування, а й роблять їх небезпечними для споживання. Таким чином, екологічність середовища – це необхідний елемент забезпечення безпеки людини як на робочому місці, так і у побуті. Проте для більш ефективного застосування цієї складової необхідно дати їй чітке визначення.

Інформаційно-аналітичний пошук показав, що на сьогодні немає безпосереднього визначення поняття "екологічність середовища", проте є поняття, які пов'язані з ним [1-3]. Одне з таких понять – це екологічність, під якою розуміють якість чого-небудь (матеріалу, виробу або його елемента і т.п.), що відображає його здатність не завдавати шкоди навколишньому середовищу. Інше поняття – середовище, яке являє собою безліч умов для функціонування чого-небудь, здійснення будь-якої цілеспрямованої діяльності. У процесі дослідження окремо виділено поняття «екологія робочого середовища», розроблене фахівцями компанії «Група КНАУФ СНД». З точки зору фахівців компанії екологія робочого середовища – гігієна робочого місця, в тому числі захищеність від шкідливих для здоров'я факторів зовнішнього і внутрішнього середовищ; оснащеність необхідним обладнанням, яке відповідає сучасним технічним та екологічним стандартам, а також вимогам ергономіки і комфорту [3]. Наведене визначення розкриває поняття «екологічне середовище», але лише у масштабах зазначеної компанії, тобто має значення тільки у межах цього підприємства. Проте кінцевою метою роботи є створення максимально універсального визначення поняття «екологічність середовища», оскільки на сьогодні трудова діяльність багатьох працівників не обмежується лише умовами перебування в офісних або виробничих приміщеннях, вони часто мають змогу виконувати роботу у будь-якому іншому місці у вільному режимі, тому основні дослідження спрямовані саме на такі види діяльності. Також під час роботи проаналізовано зміст таких суміжних понять, як екологічна безпека, робоче місце, умови праці та інших, і на підставі проведеної роботи запропоновано таке визначення: екологічність середовища – стан середовища, при якому його характеристики відповідають сучасним екологічним стандартам і вимогам.

Таким чином, у роботі показана необхідність застосування поняття «екологічність середовища» і важливість його дослідження з метою створення безпечних умов діяльності людини.

Список використаної літератури:

1. Ульянова Е. А., Манжуров И. Л., Габова И. Я. Идентификация и оценка значимости экологических аспектов на промышленных предприятиях. *Известия Самар. науч. Центра Рос. академии наук.* 2011. Т. 13. №1. С. 2089–2093.
2. Kasser Т. Psychological need satisfaction, personal well-being, and ecological sustainability. *Ecopsychology.* 2009. Vol 1. № 4. P. 175–180.
3. Health at the workplace. Workplace environment. 2010. URL: media.rsp.ru/document/1/9/e/9ef017d1e4827978ae7de076cb6388ef.pdf.